

לקוטי תורה • פרשת בחוקותי • מאמר 6

אסור לאדם שיטעום עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר...

לאדם אסור לטעום עד שיאכיל את בהמתו

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/bechukosai/6](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/bechukosai/6)

1 אסור לאדם שיטעום עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת כו'.

אסור לאדם לטעום [דבר] עד שיתן מזון לבהמתו, כמו שנאמר: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך", ואחר כך "ואכלת" וכו'.

הנה הקרבנות היה ענינם להעלות בהמה ע"ג [על גבי] המזבח כו' כדי שיהיה מאכל לאר"י [לאריה] דאכיל קרבנין כמ"ש [לקמן] בד"ה ואריה כבקר יאכל תבן (ולשם שיך דרוש זה ג"כ).

והנה, ענינם של הקרבנות היה להעלות בהמה על גבי המזבח וכו', כדי שיהיה מאכל ל"אריה שאוכל קרבנות", כפי שמוסבר [להלן] במאמר המתחיל "ואריה כבקר יאכל תבן" (וגם המאמר הזה שיך לשם).

והנה כדי שתוכל הבהמה ליכלל באש שלמעלה ותהיה לריח ניחוח כו' צריך לזה המשכה והארה מלמעלה למטה ליתן לה כח ועוז לעלות ולהתהפך ממהות למהות כו'

והנה, כדי שהבהמה תוכל להיכלל באש שלמעלה ולהיות ל"ריח ניחוח" וכו', דרושה לשם כך המשכה והארה מלמעלה למטה, כדי לתת לה כוח ועוז לעלות ולהשתנות ממהות אחת למהות אחרת וכו'.

והוא בחי' עשב של מעלה שנותנים לבהמה מאכל להחזיק כחה שתוכל לעלות כמו שיתחזק האדם ע"י מאכל כו',

וזו בחינת ה"עשב" שלמעלה, שנותנים לבהמה כמזון כדי לחזק את כוחה, כך שתוכל לעלות, כשם שהאדם מתחזק באמצעות מזון וכו'.

וזהו ונתתי עשב בשדך לבהמתך שתוכל לעלות כו' ועמ"ש מענין פי' עשב בד"ה ואלה המשפטים

וזהו [פירוש] "ונתתי עשב בשדך לבהמתך" — כדי שתוכל לעלות וכו'. ועיין במה שנכתב על פירוש "עשב" במאמר המתחיל "ואלה המשפטים".

והיינו בפסוקי דזמרה דהתפעלות הנפש האלקי הוא בבחי' בהמה כדוגמת המרכבה עליונה דפני אריה פני שור כו' וכמ"ש וישרנה הפרות כו' הלוך וגעו כו'

והיינו בפסוקי דזמרה, שבהם התעוררות הנפש האלקית היא בבחינת "בהמה", בדומה למרכבה העליונה, שבה פני אריה ופני שור וכו', וכמו שנאמר "וישרנה הפרות" וכו', "הלוך וגעו" וכו',

כמ"ש [לקמן] (בד"ה וספרתם לכם דחג השבועות) והוא מהתבוננות שבחו של מקום בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] דוקא וכמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו ובד"ה אדם כי יקריב מכם וכמו בשרשה שלוקחה משמרי האופנים.

כפי שמוסבר [להלן] (במאמר המתחיל "וספרתם לכם" של חג השבועות). התעוררות זו נובעת מהתבוננות בשבחו של מקום, דווקא בבחינת ממלא כל עלמין, כפי שמוסבר במאמר המתחיל "בכ"ה בכסליו" ובמאמר המתחיל "אדם כי יקריב מכם"; וכך גם בשורשה, שכן היא נלקחה משמרי האופנים.

והנה התפעלות המלאכים הנקי' חיות ובהמות למעלה הוא מבחי' צמצום השגתם באלקים בבחי' ממלא כח הפועל בנפעל לבד

והנה, התעוררות המלאכים הנקראים "חיות" ו"בהמות" למעלה נובעת מהגבלת השגתם באלקים — מבחינת ממלא [כל עלמין], כלומר מכוח הפועל המצוי בנפעל בלבד.

(וכמ"ש במ"א בפ"י וצדקתך ירננו בד"ה רני ושמחי) והוא ענין השירה בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] באמרו אשירה לה

(כפי שמבואר במקום אחר בפירוש "וצדקתך ירננו", במאמר הפותח במילים "רני ושמחי"). וזהו ענין השירה בפסוקי דזמרה, באמירת "אשירה לה",

כי גאה כו' וכיוצא ולכך נקראים פסוקי דזמרה דוקא (ועמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית)

כי גאה גאה" וכו', וכיוצא בזה. לכן הם נקראים דווקא פסוקי דזמרה (וראו גם מה שנכתב במאמר הפותח במילים "מזמור שיר חנוכת הבית").

ועי"ז יש כח לנפש הבהמית ג"כ להתעלות ולהכלל באש שלמעלה ע"י התלהבות הנפש אלקית והוא עי"י בחי' העשב שנותנים לה

ועל ידי כך יש גם לנפש הבהמית כוח לעלות ולהיכלל באש שלמעלה, באמצעות התלהבות הנפש האלקית; והדבר נעשה באמצעות בחינת ה"עשב" שנותנים לה,

דהיינו הארות והמשכות אלקות מבחי' ממלא כו' שמתבוננת הנפש אלקית ומסדר שבחו של מקום כו'. כלומר, הארות והמשכות של אלקות מבחינת ממלא כל עלמין וכו', שהנפש האלקית מתבוננת בהן, כשהיא מסדרת את שבחו של מקום וכו'.

וזהו אסור לאדם שיטעום כו' (כן הגירסא ספ"ה דגיטין דס"ב סע"א [סוף עמוד א] וכ"כ [וכן כתב] המ"א [המגן

אברהם] סי' קס"ז ס"ק י"ח. והב"י [והבית יוסף] כ' [כתב] שיאכל וכן הגירסא בברכות ד"מ ע"א) פי'

וזהו [פירוש] "אסור לאדם שיטעום" וכו' (כך היא הגרסה בסוף פרק ה' בגיטין, דף ס"ב ע"א, וכך כתב גם המגן אברהם, סימן קס"ז, סעיף קטן י"ח. הבית יוסף כתב "שיאכל", וכך היא הגרסה בברכות, דף מ' ע"א). פירוש הדברים:

כי יש ב' מיני מאכל אחד מאכל לאדם, והב' מאכל לבהמה ותחלה יש להאכיל לבהמה הוא שיסדר יש שני מיני מאכל: האחד הוא מאכל לאדם, והשני מאכל לבהמה. תחילה יש להאכיל את הבהמה, כלומר, לסדר את

שבחו של מקום בפסודי' [בפסוקי דזמרה] להיות עי"ז כח ועוז לנפש הבהמית דוקא ליכלל ולהדבק באור אי"ס ב"ה ואחר שהאכיל לבהמתו יטעום בבחי' מאכל אדם

שבחו של מקום בפסוקי דזמרה, כדי שעל ידי כך יהיה לנפש הבהמית דווקא כוח ועוז להיכלל באור אין סוף ברוך הוא ולהידבק בו. ולאחר שהאכיל את בהמתו, יטעם מבחינת מאכל אדם,

דהיינו בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה שמוסר נפשו באחד ממש במהות ועצמות אור אי"ס ולא מהתבוננות התפשטות אורו בלבד כו' שהוא בחי' אדם אדמה לעליון כו'

כלומר, בקריאת שמע ובתפילה, שבהן הוא מוסר את נפשו באחד ממש, במהותו ובעצמותו של אור אין סוף, ולא מתוך התבוננות בהתפשטות אורו בלבד וכו'. וזו בחינת אדם, אדמה לעליון וכו'.

וזהו והדר ואכלת ושבעת כו' שהוא ענין ק"ש [קריאת שמע] דכתיב בה אכלתי יערי עם דבשי כו' יערי יוצר אור התפעלות המלאכים דבשי ק"ש [קריאת שמע] כו' ועמ"ש בד"ה כי תצא.

וזהו [פירוש] "ואז תאכל ושבעת" וכו': זהו עניינה של קריאת שמע, שעליה נאמר "אכלתי יערי עם דבשי" וכו': "יערי" הוא "יוצר אור", התעוררותם של המלאכים; "דבשי" היא קריאת שמע וכו'. ועיין במה שנכתב במאמר המתחיל "כי תצא".

(ועד"ז הוא קרבן העומר וספירת העומר קודם שבועות כי העומר שעורים מאכל בהמה לברר נה"ב [נפש הבהמית] ולהעלותה ועי"ז אח"כ בשבועות לכו לחמו בלחמי. אלא ששעורה היא ע"י זריעה משא"כ עשב וכדלקמן).

(ובדרך זו הם קרבן העומר וספירת העומר שלפני שבועות: העומר הוא שעורים, מאכל בהמה, כדי לברר את נפש הבהמית ולהעלותה; ועל ידי כך, לאחר מכן בשבועות, מתקיים "לכו לחמו בלחמי". אלא ששעורה באה על ידי זריעה, שלא כעשב, וכפי שיתבאר להלן.)

והנה ידוע שהתורה נקראת עוז וגם נקראת תושי' [תושיה] שמתשת כחו של אדם כו', הענין הוא דכמו שבקרבנות כתיב לחמי לאשי כו' כן התורה נק' לחם כמ"ש לכו לחמו כו'

והנה ידוע שהתורה נקראת "עוז", וגם נקראת "תושיה", מפני שהיא מתשת את כוחו של אדם וכו'. והענין הוא שכמו שעל הקרבנות נאמר "לחמי לאשי" וכו', כך התורה נקראת לחם, ככתוב "לכו לחמו" וכו'.

וכמו שהמאכל מחזק כח אדם כן התורה נותנת כח ועוז לנפש אלקית הנק' אדם ונק' מאכל אדם שע"י לימוד אותיות דבר הלכה תתחזק הנפש אלקית

וכשם שהמאכל מחזק את כוחו של האדם, כך התורה נותנת כוח ועוז לנפש האלקית, הנקראת "אדם", והתורה נקראת "מאכל אדם": על ידי לימוד אותיותיה של הלכה מתחזקת הנפש האלקית,

כדי שתוכל למסור נפשה באחד ממש ע"י ק"ש [קריאת שמע] כו' אכלו רעים כו' ועמ"ש מזה בד"ה וספרתם לכם.

כדי שתוכל למסור את עצמה לאחד ממש, באמצעות קריאת שמע וכו': "אכלו רעים" וכו'. ועיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "וספרתם לכם".

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שעל כל דבור ודבור פרח נשמתו והחזירן בטל תחיה כמ"ש בת"י בתלים (סי' ס"ח) ע"פ גשם נדבות תניף והיינו טל תורה

וזהו שאמרו חז"ל, שעל כל דיבור ודיבור פרח נשמתו, והוא החזירן בטל של תחייה, ככתוב בתרגום ירושלמי על תהלים (סי' ס"ח) על הפסוק "גשם נדבות תניף"; והיינו טל תורה.

והיינו דמה שפרחה נשמתו במס"נ [במסירות נפש] ממש החזירן לגופים שלהם ע"י טל תורה בבחי' שוב לפי שנתנה כח ועוז לנפשם להתחזק ולחזור בגופם כמו ששייב הנפש ע"י מאכל

כלומר, לאחר שנשמתם פרח במסירות נפש ממש, הוא החזירן לגופיהם באמצעות טל תורה, בבחינת שוב, משום שהתורה נתנה לנפש כוח ועוז להתחזק ולחזור לגופן, כשם שמאכל משיב את הנפש.

(וזהו רצוא ושוב גימטריא תורה שע"י שפרחה נשמתן בבחי' רצוא ואחי' החזיר להם בבחי' ושוב ע"י ויכלו לקבל התורה שכל ענינה רצוא ושוב כמ"ש בד"ה זאת חקת התורה).

(וזהו שרצוא ושוב הם בגימטריה תורה: משום שנשמתם פרחו בבחינת רצוא, ולאחר מכן הוא החזירן אליהם בבחינת שוב; ועל ידי כך יכלו לקבל את התורה, שכל ענינה רצוא ושוב, כפי שמבואר במאמר המתחיל "זאת חוקת התורה").

ומה שנקראת תושיה ג"כ היינו לפי שידוע שכל דבר הצריך להתעלות למעלה והוא מקושר בקשר של קיימא למטה א"א לו לעלות בלתי שיתירו לו בתחלה הקשר שמקושר למטה ואז יוכל לעלות כו', והטעם שהיא נקראת גם "תושיה" הוא, כידוע, שכל דבר שצריך לעלות למעלה, אך קשור למטה בקשר של קיימא, אינו יכול לעלות עד שמתירים תחילה את הקשר הקושר אותו למטה; ואז הוא יכול לעלות וכו'.

כמ"כ [כמו כן] לפי שהתורה נותנת כח ועוז לעלות יש בכחה ג"כ להתיר הקשר שנתקשרה הנפש בהמית בגשמיות עוה"ז ולהתיר כח התקשרותה כדי שתוכל לעלות כו'

כך גם, מכיוון שהתורה נותנת כוח ועוז לעלות, יש בה גם הכוח להתיר את הקשר שבו קשרה נפש הבהמית את עצמה לגשמיות העולם הזה, ולהחליש את עוצמת התקשרותה, כדי שתוכל לעלות וכו'.

ולכך נקראת תושיה שמתשת כח הקשר של הנפש הבהמית והוא ענין אחד עם מה שנותנים כח ועוז לנפש לעלות כי הא בהא תליא ועמ"ש מזה בד"ה בחודש השלישי לצאת בניי [בני ישראל] מארץ מצרים.

לכן היא נקראת "תושיה", משום שהיא מתישה את כוח הקשר של נפש הבהמית. זהו ענין אחד עם נתינת כוח ועוז לנפש לעלות, שכן הא בהא תליא. ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים".

והנה ההפרש שבין עשב למאכל אדם הוא רק במה שהעשב אינו צומח מסיבות הזריעה אלא מעצמו בלבד

והנה, ההבדל בין עשב למאכל אדם הוא רק בכך שהעשב אינו צומח כתוצאה מזריעה, אלא מעצמו בלבד,

דהיינו מכח הצומח שבארץ (ועמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה ובאג"ה [ובאגרת הקודש] סד"ה איהו וחיוהי), משא"כ מאכל אדם אינו צומח כ"א ע"י זריעה כשזורעין החטה אז תצמח כו'.

כלומר, מכוח הצומח שבארץ (ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "כי כארץ תוציא צמחה" ובאגרת הקודש, בסוף המאמר המתחיל "איהו וחיוהי"); ואילו מאכל האדם צומח רק באמצעות זריעה: כשזורעים את החטה, היא צומחת וכו'.

והנמשל מוכן דהמלאכים הנקי עשב השדה בזח"א [בזהר חלק א] בראשית ד"ח ע"ב והם המאכל לבהמה
שם ב"ן [שם ב"ן] כו'

והנמשל מוכן: המלאכים, הנקראים בזוהר חלק א, בראשית, דף יח ע"ב "עשב השדה", והם המאכל ל"בהמה", שם
ב"ן וכו',

הם באים וצומחים מכח המלכות עצמה הנקראת ארץ כמ"ש בד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל] בלתי
זריעות אור הזרוע מצדיק ח"י עלמין כו' חי העולמים מלך כו',

באים וצומחים מכוח המלכות עצמה, הנקראת "ארץ", כפי שמוסבר במאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל", בלי
זריעת אור הזרוע מצדיק ח"י עלמין וכו' — "חי העולמים מלך" וכו';

והתבואה שהן הנשמות הנקי ראשית תבואתו שנק' אדם נצמחים ע"י בחי' זריעה בארץ דוקא שהוא
המשכה מבחי' יחיד חי העולמים בבחי' מדת מלכותו ית' כו'

ואילו התבואה, שהן הנשמות הנקראות "ראשית תבואתו" ונקראות "אדם", צומחת דווקא באמצעות בחינת הזריעה
בארץ, שהיא המשכה מבחינת "יחיד חי העולמים" אל בחינת מידת מלכותו יתברך וכו'.

והן מאכל לאדם העליון כביכול היינו ע"י מס"נ [מסירות נפש] הנשמות בק"ש [בקריאת שמע] באחד ממש
עולים לאשתאבא בגופא דמלכא כו' ועמ"ש בד"ה אדם כי יקריב מכם.

והן מזון לאדם העליון, כביכול: כלומר, באמצעות מסירות נפש של הנשמות בקריאת שמע, כשהן מתאחדות ממש
עם האחד, הן עולות "להשתאב בגופא דמלכא", וכו'. וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "אדם כי יקריב מכם".

(והנה שעורה היא מאכל בהמה והיא ג"כ ע"י זריעה דוקא כמו חטה ממש וצ"ל כי יש כמה מדרגות
במלאכים הנקי בהמה וכמו ההפרש בין בחי'

(הנה השעורה היא מאכל לבעלי חיים, וגם היא באה דווקא באמצעות זריעה, ממש כמו החיטה. ויש לומר שיש כמה
דרגות במלאכים הנקראים "בהמה", וכמו ההבדל בין הבחינה של

יוצר משרתים ובין ואשר משרתיו בד"ה והניף את העומר שעל בחי' המלאכים הנקי יוצר משרתים ע"ז
נאמר מצמיח חציר לבהמה כו' משא"כ המלאכים הנקי ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם מש"כ
[מששת ימי בראשית] הם גבוהים יותר כו'

"יוצר משרתים" ובין "ואשר משרתיו", במאמר המתחיל "והניף את העומר": על דרגת המלאכים הנקראים "יוצר
משרתים" נאמר "מצמיח חציר לבהמה", וכו'; ואילו המלאכים הנקראים "ואשר משרתיו" כולם עומדים ברום עולם,
שמבריא העולם הם קיימים, גבוהים יותר, וכו',

והן מקבלים מבחי' שעורה שעור ה' ועוד דגם בנשמות כתיב וזרעתי את בני ישראל זרע אדם וזרע בהמה הרי גם בבחי' בהמה נאמר וזרעתי שבאין ע"י זריעה ממש.

והם מקבלים מבחינת שעורה — שעורה, אותיות "שעור ה". ועוד: גם על הנשמות נאמר "וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה"; הרי שגם על בחינת "בהמה" נאמר "וזרעתי", שכן היא באה באמצעות זריעה ממש.

ואפ"ל [ואפשר לומר] כי העשב שצומח מאליו שרשו מבחי' ההמשכה חזונית לחדש הישנות ע"ד המחדש בטובו בכל יום תמיד כו' אבל מה שבא ע"י זריעה וצמיחה נמשך מבחי' ההמשכה הפנימית

(ואפשר לומר שהעשב הצומח מאליו שורשו בהמשכה מבחינת חזונית, כדי לחדש את מה שהתיישן, על דרך "המחדש בטובו בכל יום תמיד", וכו'; אבל מה שבא באמצעות זריעה וצמיחה נמשך מהמשכה מבחינת פנימיות).

(ע"יין בע"ח [בעץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פרק י"א) ועמ"ש בד"ה וידעת היום ההפרש בין מ"ש אתה הראת לדעת

(ראו עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק י"א). וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "וידעת היום" על ההבדל בין מה שנאמר "אתה הראת לדעת",

שהוא הדעת בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ובין מ"ש וידעת היום שהוא הדעת בבחי' סוכ"ע, עדי"ז י"ל [יש לומר] ההפרש בין בחי' עשב ובין בחי' שעורה.

שהיא דעת בבחינת ממלא כל עלמין, ובין מה שנאמר "וידעת היום", שהיא דעת בבחינת סוכב כל עלמין. על דרך זו אפשר להסביר את ההבדל בין בחינת עשב לבחינת שעורה.

2 ולפ"ז [ולפי זה] בחי' חטה מאכל אדם שהיא התורה זהו מה שלמעלה מבחי' סוכ"ע שהתורה נק' משל הקדמוני בחי' קדמונו של עולם כו'.

לפי זה, בחינת החיטה, שהיא מאכל אדם והיא התורה, היא למעלה מבחינת סוכב כל עלמין; שהרי התורה נקראת "משל לקדמוני", בחינת קדמונו של עולם וכו'.

גם י"ל [יש לומר] כי השפעת השעורה נמשך במלאכים ע"י הנשמות דהיינו ע"י קרבן העומר שעורים וזהו כענין ונתתי לך מהלכים בין העומדים שממשיכים ההילוך בבחי' העומדים שהם המלאכים כמ"ש בת"א [בתורה אור] ס"פ וישב על פסוק זה,

אפשר לומר גם שהשפעת השעורה נמשכת למלאכים באמצעות הנשמות, כלומר באמצעות קרבן העומר מן השעורים. זהו ענין "ונתתי לך מהלכים בין העומדים": [הנשמות] ממשיכות הילוך בבחינת "העומדים", שהם המלאכים, כפי שמכואר בתורה אור, בסוף פרשת וישב, על פסוק זה.

וזהו ניגרא דחמרי שעריי נעשה בבחי' מהלך כו' ומייש בפ' קייש [קריאת שמע] ונתתי עשב כו'

וזהו "נגרא דחמרי שעריי" — שכן על ידי כך נעשים בבחינת מהלך וכו'. ומה שנאמר בפרשת קריאת שמע, "ונתתי עשב" וכו',

היינו לפי שנעוץ סופן בתחלתן כו' לכך עיי מס"נ [מסירות נפש] שבקייש [שבקריאת שמע] היום יוכל ליתן מאכל לבהמתו למחר בפסוקי דזמרה כו':

היינו משום שסופן נעוץ בתחילתן וכו'; לכן, על ידי המסירות נפש שבקריאת שמע היום, אפשר לתת מאכל לבהמתו מחר, בפסוקי דזמרה וכו'.

3 ב והנה יש עוד ההפרש בין זריעה לנטיעה ארץ חטה כו' גפן כו' וכתוב ואנכי נטעתיך שורק שהזריעה תבואה

2. כעת יש הבדל נוסף בין זריעה לנטיעה: "ארץ חיטה" וכו', "גפן" וכו', ונאמר: "ואנכי נטעתיך שורק". זריעת תבואה

כמו גרעין החטה יצמח ממנו כדמותו ובצלמו אלא שהוא בתוספת וריבוי ואין צריך שהות כ"כ [כל כך] ועיכוב מזמן הזריעה עד הצמיחה

דומה לגרעין החיטה: ממנו צומח [צמח] בדמותו ובצלמו, אלא בתוספת וריבוי; ואין צורך בזמן ובהמתנה ממושכים כל כך מן הזריעה ועד הצמיחה.

ואמנם יצטרך ללמ"ד טי"ת מלאכות לחרוש ולזרוע כו' דש בורר ואופה ומבשל עד שראוי לאכילה כו' עם זאת, יש צורך בל"ט מלאכות: לחרוש ולזרוע וכו', לדוש, לברור, לאפות ולבשל, עד שהמאכל ראוי לאכילה וכו'.

והנטיעה שנוטע גרעין תפוח יצמח אילן שלו והתפוח יצמח בראשו דוקא ויש שהות ועיכוב רב בזמן צמיחתו

ואילו בנטיעה, כשנוטעים גרעין של תפוח, צומח ממנו אילן, והתפוח צומח דווקא בראשו; וזמן צמיחתו ממושך ויש בו עיכוב רב.

וגם ג' שני ערלה נוהג בו (עמ"ש בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל) ויש שזמן צמיחתו מתעכב ע' [עיין] שנין כמו התמר דכתיב צדיק כתמר יפרח כו' (ועמ"ש מזה גבי שמיני עצרת).

וכן נוהגות בו שלוש שנות ערלה (ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "ונטעתם כל עץ מאכל"); ויש אילנות שצמיחתם מתעכבת שבעים שנה, כמו התמר, שעליו נאמר: "צדיק כתמר יפרח" וכו' (וראו מה שנכתב על כך בקשר לשמיני עצרת).

ואמנם א"צ [אין צריך / אינו צריך] להכשר ותיקון ע"י ל"ט מלאכות כי הפרי מיד ראוי לאכילה וגם יש בה תענוג מן מתיקות הטעם משא"כ במאכל הלחם דתבואה כו' ועוד כמה מיני מדרגות חלוקים ביניהם כו'.

עם זאת, אין צורך בהכשרה ובתיקון באמצעות ל"ט המלאכות, שכן הפרי ראוי לאכילה מיד, ויש בו גם תענוג ממתיקות טעמו, מה שאין כן במאכל הלחם העשוי מתבואה וכו'. ויש ביניהם עוד כמה סוגים של הבדלים ומדרגות וכו'.

4 והנמשל בכל אלה החלוקים יובן למעלה דנשמה האלקית שנזרעת מאור הזרוע לצדיק כו' יש נשמה שהוא כמשל התבואה כמ"ש ראשית תבואתה עד"מ התבואה הנזרע בגרעין החטה לא תהיה רק בריבוי ההקבלה לכל ההבדלים האלה תובן ביחס למעלה: בנפש האלקית, שנזרעת מן "האור הזרוע לצדיק" וכו', יש נפש שהיא בדומה למשל התבואה, ככתוב: "ראשית יכולה". למשל, התבואה שנזרעת מגרעין החיטה אינה אלא מתרבה, אבל לא בשינוי המהות כצמיחת התפוח כו' והיינו ענין נשמות שבג"ע [שבגן עדן] התחתון שהם רק בריבוי והגדלה שניתוסף האור אלקי בהם בבחי' ריבוי בלבד כו'

אך לא חל שינוי במהותה, כמו בצמיחת התפוח וכו'. זהו עניינן של הנשמות שבגן עדן התחתון: הן רק מתרבות וגדלות, בכך שנוסף בהן אור אלקי בדרך של ריבוי בלבד וכו'.

ויש נשמות גבוהות יותר שמתענגים על הוי' בתענוג ועריכות ומתיקות ידידות כו' כמשל התפוח וכמ"ש רפדוני בתפוחים כו'

ויש נשמות נעלות יותר, שמתענגות על הוי' בתענוג, בנעימות ובמתיקות של אהבה וכו', בדומה למשל התפוח, וככתוב: "כסו אותי בתפוחים" וכו'.

ונשתנה מהותם לגמרי לעילויא מכפי אופן זריעתן מאור הזרוע לצדיק כו' כמעלת התפוח על הגרעין הנטוע

ומהותן משתנה לגמרי לטובה, ביחס לאופן שבו נזרעו מן "האור הזרוע לצדיק" וכו', כשם שהתפוח נעלה מן הגרעין שניטע.

וזהו ג"כ כענין ההפרש בין העלייה דרך השתלשלות עילה ועלול ובין העלייה שלא כסדר ההשתלשלות ונק' בחי' זו חקל תפוחין קדישין ע"ש כתפוח בעצי היער כן דודי כו'

וזה דומה גם להבדל שבין עלייה בדרך של השתלשלות, עילה ועלול, לבין עלייה שאינה לפי סדר ההשתלשלות. מדרגה זו נקראת "שדה התפוחים הקדושים", על שם [הפסוק] "כמו עץ תפוח בין עצי היער, כך אהובי" וכו'.

והוא בחי' יאר ה' פניו אליך, ועיין בפרדס ערך שדה פי' שדה תפוחים בחי' תפארת ועמ"ש מענין תפארת בפי' קדושים בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל.

וזהו בחינת "יאר ה' פניו אליך". ועינינו בפרדס, בערך "שדה", שם מוסבר ש"שדה תפוחים" הוא בחינת תפארת; ועינינו במה שנכתב על ענין תפארת בפרשת קדושים, במאמר הפותח במילים "ונטעתם כל עץ מאכל".

5 ועדי"ז י"ל [יש לומר] ענין שדה הלבן ושדה האילן שבמשנה דמסכת שביעית שהם ג"ע [גן עדן] התחתון וג"ע [וגן עדן] העליון

כדומה לכך אפשר להסביר את ענין "שדה הלבן" ו"שדה האילן" שבמשנה במסכת שביעית: הם מכוונים לגן עדן התחתון ולגן עדן העליון.

כי ג"ע [גן עדן] התחתון שרשו ממלי' וג"ע [וגן עדן] העליון שרשו מבינה אך צ"ע [צריך עיון] דהא פי' גן היינו נטיעות כמ"ש ויטע ה' אלקים גן כו'

גן עדן התחתון מושרש במלכות, וגן עדן העליון מושרש בבינה. אך הדבר טעון בירור, שכן פירוש המילה "גן" הוא נטיעות, כמו שנאמר: "וה' אלקים נטע גן" וכו';

ואיך נמשל רק לצמיחת התבואה ואפ"ל [ואפשר לומר] ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עה"ד [עץ הדעת] חטה היתה כו' והעיקר שגם בג"ע [בגן עדן] התחתון יש נשמות שמקבלים מבחי' נטיעות ויש מבחי' תבואתו כו'

אם כן, כיצד הוא נמשל רק לצמיחת התבואה? אפשר לומר זאת על דרך דברי חז"ל, שעץ הדעת היה חיטה וכו'. אך העיקר הוא שגם בגן עדן התחתון יש נשמות שמקבלות מבחינת נטיעות, ויש שמקבלות מבחינת תבואתו וכו'.

(ועמ"ש בד"ה האזינו השמים בענין כשעירים עלי דשא כרביבים עלי עשב שם נז' [נזכר] ג"כ כענין זה ועיין זח"א [זהר חלק א] ויחי דרכ"ו ע"ב ההפרש בין תבואה לפירות האילן ובפ' אמור דצ"ו ע"ב ודצ"ז ע"א ובפ' פנחס דרנ"ג ע"א)

(ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "האזינו השמים" בעניין "כשעירים עלי דשא, כרביבים עלי עשב"; גם שם נזכר עניין דומה. ועיינו בזהר, חלק א, ויחי, דף רכו ע"ב, בעניין ההבדל בין תבואה לפירות האילן; ובפרשת אמור, דף צו ע"ב ודף צז ע"א; ובפרשת פנחס, דף רנג ע"א.)

אך שיש שהות רב עד שנאמר צדיק כתמר יפרח כו' כלומר מזמן זריעתו למעלה עד גמרו בבחי' גילוי האור בעונג העליון ישתהה ע' [עיינן] שנין כו',

אלא שעובר זמן רב עד שנאמר "צדיק כתמר יפרח" וכו'; כלומר, מזמן זריעתו למעלה ועד להשלמתו, כאשר האור מתגלה בתענוג העליון, עשויות לעבור שבעים שנה וכו'.

ודוגמא לזה במה שאנו רואים בנפש האלקית למטה עד שיתענג בעונג המורגש באלקות יכול לשהות זמן רב כמו שנה תמימה ויותר כו'

ודוגמא לכך היא מה שאנו רואים בנפש האלקית למטה: עד שהיא מתענגת בתענוג מורגש באלקות, עשוי לחלוף זמן רב, כגון שנה שלמה ואף יותר וכו'.

וגם נצמח בראש האילן דהיינו בחכמה שבנפש כו' והוא מ"ש כי האדם עץ השדה שיתן פריו למעלה דוקא כי העונג אינו אלא בחכמה כו'.

והוא צומח גם בראש האילן, כלומר בחכמה שבנפש וכו'. וזהו שנאמר "כי האדם עץ השדה": הוא נותן את פריו דווקא למעלה, שהרי התענוג נמצא רק בחכמה וכו'.

6 ואמנם בזאת יתרון מעלתו שא"צ [שאינן צריך / שאינו צריך] לתיקון ע"י אהבה ויראה כו' שנק' אפייה ובישול כמו במאכל התבואה בנשמות הנמוכות שא"א להם להתעכל ולהיות למאכל אדם העליון כ"א ע"י אפייה דהתלהבות כו'

אולם בכך טמון יתרונו: הוא אינו זקוק לתיקון באמצעות אהבה ויראה וכו', הנקראות אפייה ובישול, כמו במאכל התבואה שבנשמות הנמוכות, שאינן יכולות להתעכל ולהיעשות למאכל לאדם העליון אלא באמצעות אפייה של התלהבות וכו'.

וכמ"ש ואפו עשר נשים בחי' י"ס [י' ספירות] דמלכות לחמכם דאור הזרוע כו' בתנור אחד פי' בתנור הנעשה מאחד עילאה

וכמו שכתוב: "ואפו עשר נשים" — בחינת עשר ספירות של מלכות — "לחמכם", של האור הזרוע וכו', "בתנור אחד"; כלומר, בתנור שנעשה מן האחד העליון,

דהיינו שנתעכלו אחר האפייה ונכללו באחד כו' כמשל המאכל שאינו מתעכל באדם כ"א ע"י אפייה בתחלה כו'.

כלומר, לאחר האפייה הן התעכלו ונכללו באחד וכו', בדומה למאכל שאינו מתעכל באדם אלא לאחר אפייה תחילה וכו'.

7 ובכ"ז [ובכל זה] יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלהי כתובות עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת כו' פי' הארץ הוא בחי'

לאור כל זאת יובן מה שאמרו חז"ל בסוף מסכת כתובות: "עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת" וכו'. פירוש, ה"ארץ" היא בחינת

מלכות דאצילות מקור הנשמות והמלאכים ותוציא מעצמה בלתי עבודת אור הזרוע לצדיק כו' כי תתעלה אז המלכות ותהיה עטרת בעלה כמ"ש סד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל].

מלכות דאצילות, מקור הנשמות והמלאכים; והיא תוציא אותם מעצמה, בלי עבודת ה"אור הזרוע לצדיק" וכו', שכן אז תתעלה המלכות ותהיה "עטרת בעלה", כפי שמוסבר בסוף המאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל".

8 וסד"ה קול דודי גבי מקפץ על הגבעות ובביאור ע"פ כי אתה נרי בפ"י מלך יחיד חי העולמים.

וכן בסוף המאמר המתחיל "קול דודי", על "מדלג על ההרים", ובביאור על הפסוק "כי אתה נרי", בפירוש "מלך יחיד חי העולמים".

וגלוסקאות היינו כמו הלחם הנאפה בתנור כן מה שע"י עבודתה ל"ט מלאכות אור הזרוע של הנשמה נכללת באחד בזמן העוה"ז

ו"גלוסקאות" פירושן כך: כשם שהלחם נאפה בתנור, כך גם, באמצעות עבודת ל"ט המלאכות, האור הזרוע בנשמה נכלל באחד בזמן העולם הזה;

אבל לעי"ל [לעתיד לבוא] תגמר הנשמה בבחי' האפייה ובישול ממילא ומאיליה כי כל האורות עליונים יתגלו במלי' דוקא ויבואו כולם לקבל ממנה כמ"ש והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו',

אבל לעתיד לבוא תושלם הנשמה בבחינת אפייה ובישול מאליהם ומעצמם, שכן כל האורות העליונים יתגלו דוקא במלכות, וכולם יבואו לקבל ממנה, כמו שכתוב: "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים" וכו'.

ועיין בשלי"ה [בשני לוחות הברית] פ' ויצא ע"פ ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש שפי' עדי"ז ברכת המוציא ועיין בשלי"ה, פרשת ויצא, על הפסוק "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש", שם הוא מפרש כדרך זו את ברכת "המוציא

לחם מן הארץ ובמ"ש גלוסקאות וכלי מילת דוקא בא לרמוז על כללות ההשתלשלות דאורות פנימים ואורות מקיפים הפנימים בגלוסקאות והמקיפים בכלי מילת

לחם מן הארץ". ובאזכור דוקא של "גלוסקאות וכלי מילת" באו [חז"ל] לרמוז על כללות ההשתלשלות, הכוללת אורות פנימיים ואורות מקיפים: האורות הפנימיים ב"גלוסקאות", והאורות המקיפים ב"כלי מילת".

והוא בחי' לבושים ומקיפים דמצות וכמ"ש ברכות בשה"ש [בשיר השירים] בפסוק גן נעול ע"פ ואכסך משי כו' עשאן ממש בעולם כו' המדי"א [היך מה דאת אמר] לא ימיש עמוד הענן כו' ע"ש.

וזוהי בחינת הלבושים והאורות המקיפים של המצוות. וכמו שכתוב במדרש רבה על שיר השירים, על הפסוק "גן נעול", על [המילים] "ואכסך משי" וכו': "עשאן ממש בעולם" וכו', "כמו שנאמר: לא ימיש עמוד הענן" וכו'; עיין שם.

9 והענין דהנה בתורה נאמר לכו לחמו כו' שהוא בחי' אור פנימי ובמצות אנו אומרים אשר קדשנו בחי' קדושין הוא בחי' אור מקיף וראיה לזה שיכול אדם לעשות מצוה בעטיפת טלית

הביאור: על התורה נאמר "בואו ואכלו" וכו', והיא בחינת אור פנימי; ואילו על המצוות אנו אומרים "אשר קידשנו" — בחינת קידושין, שהיא בחינת אור מקיף. והראיה לכך היא שאדם יכול לקיים מצווה כשהוא מתעטף בטלית,

ולא יגע ללבו כלל בפנימיות עד שיחשוב מחשבה זרה כו' כמו המקיף שאינו נוגע לפנימי כו' ובכל זאת היא אינה נוגעת כלל בלבו בפנימיות, עד כדי כך שהוא עשוי לחשוב מחשבה זרה כו', בדומה לאור המקיף שאינו נוגע בפנימיות וכו'.

משא"כ במ"ת [במתן תורה] שנק' יום חתונתו שעל כל דבור פרחה נשמתן בבחי' אור פנימי כי הרי היה ברצון

לעומת זאת, במתן תורה, שנקרא "יום חתונתו", בכל דיבור יצאה נשמתם, בבחינת אור פנימי, שכן הדבר היה ברצונם:

כי מאחר שפרחה נשמתן בדבור הראשון למה שמעו הדבור השני כו' (פ"ט דשבת דפ"ח ע"ב) והקדושין היה קודם

שהרי אם נשמתם יצאה כדיבור הראשון, מדוע שמעו את הדיבור השני? וכו' (פרק ט' בשבת, דף פ"ח ע"ב). והקידושין היו קודם לכן,

לכן ששלח להם את משה וכתת להם ברית עמהם בדם אשר זרק כ ו' ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע כו' והוא בחי' מקיפים

כאשר שלח אליהם את משה וכתת עמם ברית באמצעות הדם שהיזה וכו', והם אמרו: "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע" וכו'; וזוהי בחינת אורות מקיפים.

ואמנם המקיף נותן כח ועוז להארת הפנימי דמה שכרת ברית עמהם הי' [היה] סיבה למס"נ [למסירות נפש] שלהם במ"ת [במתן תורה] כו'.

אך האור המקיף מעניק כוח ועוצמה להארת האור הפנימי: כריתת הברית עמם היא שהביאה למסירות נפשם במתן תורה וכו'.

אך עיקר הנשואין היה במתן תורה לפי שפרחה נשמתן ממש משא"כ בבחי' העלם המקיפים כו' אבל עיקר הנישואין היה במתן תורה, משום שנשמתם יצאה ממש; לא כך בבחינת ההעלם של האורות המקיפים וכו'.

וכמו ענין הנז' [הנזכר] באדרא דקמ"ו ב' על הני תלתא דאסתלקו דברעו סגי ותקיף אתדבקו נפשותיהן בשעתא דאתנסיכו כו' (ועמ"ש בד"ה עיני כל אליך ישברו).

וכעין העניין הנזכר באדרא, דף קמ"ו ע"ב, על שלושת אלה שהסתלקו: "ברצון גדול ועז נדבקו נשמותיהם בשעה שנלקחו" וכו' (ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "עיני כל אליך ישברו").

ובזה יובן מה שיפלא לכאורה בפי' והיה אם שמוע שמשא אמרה ואיך אמר ונתתי מטר כו' ונתתי עשב כו' כאלו הוא הנותן ח"ו [חס ושלום]

ובכך יובן מה שמעורר תמיהה לכאורה בפרשת "והיה אם שמוע": משה אמר את הדברים, אז כיצד יכול היה לומר "ונתתי מטר" וכו', "ונתתי עשב" וכו', כאילו הוא הנותן, חס ושלום?

כמו שהקשו המפרשים כי מאחר שבמשנה תורה משה כמדבר בעד עצמו ע' [עיי' בהרמב"ן [בהרבי משה בן נחמן] בהקדמתו לפי' התורה א"כ ה"ל [הוא ליה למימר] ונתן ה' מטר כו'.

כפי ששאלו המפרשים: מאחר שבמשנה תורה משה מדבר כביכול בשם עצמו (ראו את הקדמת הרמב"ן לפירושו על התורה), היה צריך לומר: "ונתן ה' מטר" וכו'.

אך הענין לפי' ששכינה מדברת מתוך גרונו של משה ורוח הוי' הוא שדיבר כו' ונתתי עשב כו' אלא שההסבר הוא שהשכינה דיברה מתוך גרונו של משה, ורוח הוי' היא שדיברה כו': "ונתתי עשב" וכו';

ולא הוא הנותן ח"ו [חס ושלום] והטעם הוא כנ"ל שע"י מ"ת [מתן תורה] נעשו בחי' נשואין שהיא ההתכללות ותכלית הביטול בעצמות אור א"ס עד שפרחה נשמתן ממש כו' והוא אינו הנותן, חס ושלום. והטעם לכך הוא כפי שהוסבר לעיל: באמצעות מתן תורה נוצרה בחינת נישואין, שהיא ההתכללות והביטול המוחלט בעצמות אור אין סוף, עד שנשמתם ממש פרחה וכו'.

ועד"ז היה במשה בתמידות כמ"ש לך אמור להם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי שלא תפס מקום ודבר בפ"ע [כפני עצמו] כלל

וכך היה גם אצל משה בקביעות, כפי שנאמר: "לך אמור להם שובו לכם לאהליכם, ואתה פה עמוד עמדי"; שכן הוא לא תפס מקום ולא היה כלל מציאות נפרדת בפני עצמו;

לכך היה יכול לומר ונתתי מפני שדבר ה' דיבר בו מדבר מתוך גרונו כו', ועמ"ש מזה בפי' ואתחנן בד"ה ואהבת את.

לכן יכול היה לומר "ונתתי", מפני שדבר ה' דיבר בו ודיבר מתוך גרונו וכו'. וראו מה שנכתב על כך בפרשת ואתחנן, במאמר המתחיל "ואהבת את".

10 וכענין זה ידוע שהוא השונה הלכות דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מתניתא מלכתא פי' עד"מ כמלך

הגוזר ואומר ע"י שלוחו כו' כן אנו אומרים אמר אביי כו'

וכך גם ידוע שכך הוא אצל מי שלומד הלכות, שהרי חז"ל אמרו: "מתניתא מלכתא" — המשנה היא מלכה. פירוש הדבר, על דרך משל: כמו מלך הגוזר ואומר באמצעות שליחו וכו', כך אנו אומרים: "אמר אביי" וכו',

כי גזירות המלך הקב"ה דינא דמלכותא שאמר אביי רוח ה' הוא שדיבר בו וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כו' וכמ"ש במ"א.

כי [אלה] גזרותיו של המלך, הקדוש ברוך הוא, "דינא דמלכותא" — דין המלכות, שאמר אביי: רוח הוי' היא שדיברה בו, וכמו שכתוב: "ואשים דברי בפ"ך" וכו', וכמו שנתבאר במקום אחר.

ואמנם אין זה אלא לאחר מס"נ [מסירות נפש] דנשואין הנ"ל. ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו בפ"י גבורי כח עושי דברו ועי"ז אח"כ לשמוע בקול דברו:

אמנם, הדבר אפשרי רק לאחר מסירות הנפש של הנשואין שנזכרו לעיל. ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "בשעה שהקדימו", בפירוש "גיבורי כוח עושי דברו", ועל ידי כך לאחר מכן "לשמוע בקול דברו".

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/bechukosai/6

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק